

VETERANS B&T

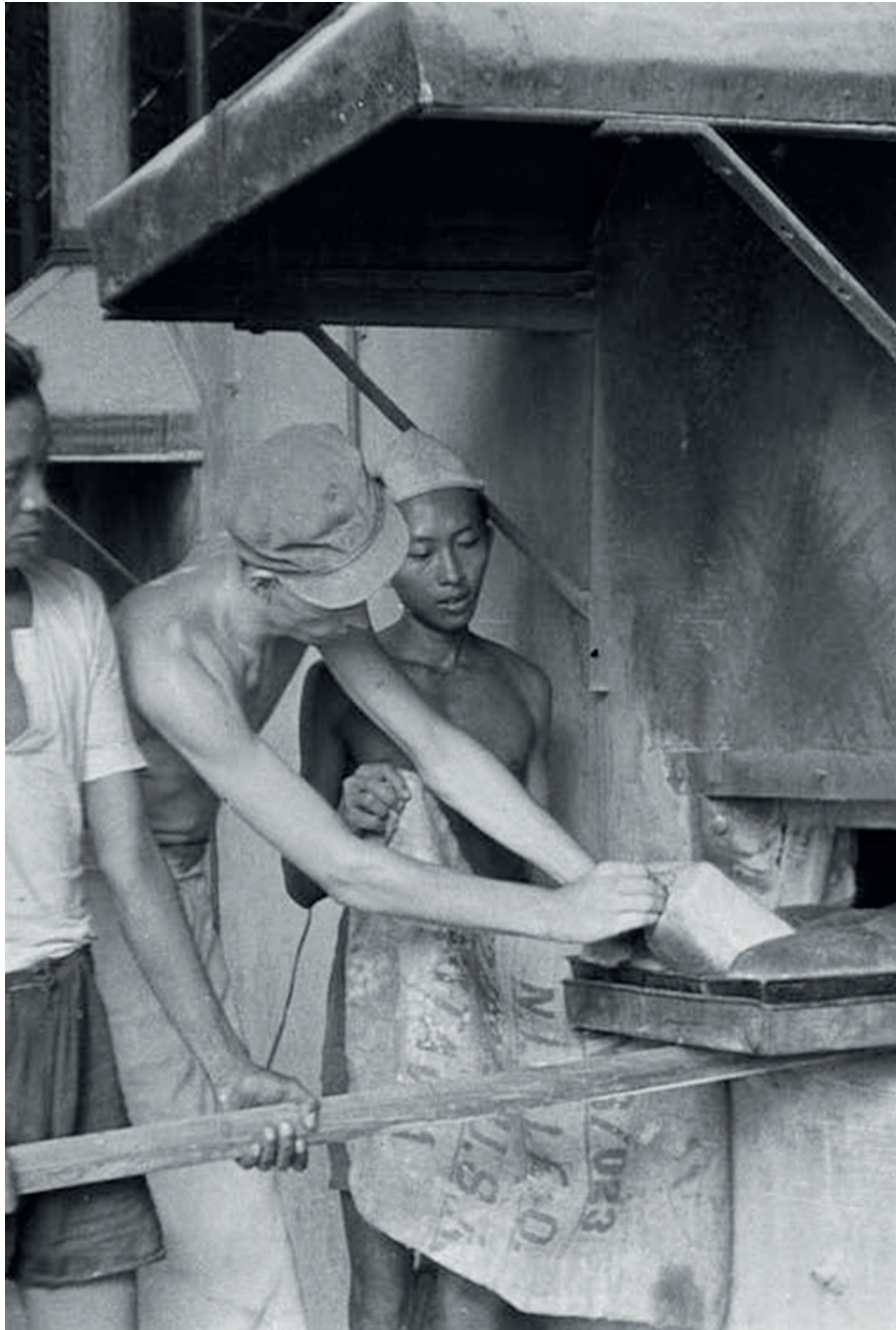
HET GRAVEN-
DIENSTPELTON

REICHSBAHN
DEEL 2

EEN PEUKJE MET
RUUD LUBBERS

UIT DE
COLLECTIE:
MILITAIRE
BROODBAKKERIJ

47^e jaargang
maart 2024

Veterans B&T is een uitgave van de Vereniging Veteranen van het Regiment Bevoorrading- en Transporttroepen, Regiment Aan- en Afvoertroepen en Regiment Intendance troepen. Opggericht op 3 mei 1975 als Landelijke Reünie Commissie Aan- en Afvoertroepen. De Vereniging is aangesloten bij het Veteranen Platform.

Ereleden

P. Rûeck, bgen b.d. †
B. Kantborg, kol b.d.
Drs. G.K.H. Hes, kol b.d. †
W. Engelmann, Lkol bd
G.A.M.M. van Kuijck, kol

Raad van advies

A.J.A. Beukering, Bgen b.d.
M.A.R.C. Souman, Lkol
L.H. Habraken, kol b.d.
L. Kuijpers, kol b.d.
J.J. Berkers, Aoo

Bestuur

Voorzitter

Hans Schulz
06 51440805
voorzitter@veteranenbent.nl

Secretaris

Henk Bouwknegt
06 36095639
secretaris@veteranenbent.nl

Penningmeester

Hans Kemink
06 33321119
penningmeester@veteranenbent.nl

Activiteiten ondersteuning

Marc de Voogd
06 51732044
activiteitenondersteuning@veteranenbent.nl

Promotie

Andre Leurs
06 28574901
promotie@veteranenbent.nl

Zorg voor Veteranen en coördinator nuldelijnszorg

Vacature

nuldelijnszorg@veteranenbent.nl

Redactie

Willemijn Teerds
06 83118935
communicatie@veteranenbent.nl

Jeroen Hoeksel
06 28658214
redactie@veteranenbent.nl

Inka Logister
redactie@veteranenbent.nl

Frits van der Ley
06 505 10 323
f.ley@upcmail.nl

Michel Roest
Tevens LSO 1(NL/BE)VNTbat T2-T6
0172 469 320
redactie@veteranenbent.nl

Redactieadres

Maatschapslaan 29
2404 CL Alphen a/d Rijn

Vereniging op internet

Webmaster, Kees van Bergen
0630535051
webmasters@regimentbent.nl
www.veteranenbent.nl
www.facebook.com/veterans B&T.nl

Regiment op internet

www.regimentbent.nl

Secretariaat en verzending

'Veterans B&T'
Postadres:
OTCLOG/Staf/Bureau Regimenten/Regiment B&T
MPC 53 A
Postbus 109
3769 ZJ Soesterberg

Contributie

Minimaal € 15,00 per jaar, te voldoen op ING,
IBAN Nummer: NL58INGB0002366552
BIC Nummer: INGBNL2A
t.n.v. Ver Veteranen Regiment Bevoorrading- en
Transporttroepen, (VVRB&T)
Soesterberg

Vormgeving en productie

DecaPrint, Alphen aan den Rijn

Inleverdata kopij en foto's

'Veterans B&T' verschijnt 4 x per jaar .
Voor het aanleveren van kopij en foto's gelden de volgende
data als deadline: Editie maart : 14 februari
Editie juni : 14 mei
Editie september : 14 augustus
Editie december : 14 november

Om het werk van de redactie te verlichten verzoeken wij uw kopij DIGITAAL aan te leveren als zogenaamde "platte tekst". Dat wil zeggen: zonder opmaak stijlen, verschillende lettertypes of kolom gebruik (1 pagina A4 is ongeveer 700 woorden). Voor foto's: de kwaliteit van het materiaal moet voldoende scherp zijn, derhalve zullen fotokopieën van afbeeldingen niet direct worden geplaatst. Het eventueel inscannen van beelden graag in overleg met de redactie. Mochten er hierover vragen zijn dan kunt u zich wenden tot de redactie.

Adreswijzigingen

U wordt verzocht adreswijzigingen en berichten van overlijden zo spoedig mogelijk digitaal door te geven aan de secretaris, secretaris@veteranenbent.nl.

REDACTIONEEL

Willemijn Teerds-Hop

De krokussen en narcissen steken al vrolijk boven de grond en wanneer jullie dit lezen schijnt er waarschijnlijk een lentezonnetje. Om mij heen merk ik dat de mensen wat meer energie en zin krijgen om er weer lekker op uit te gaan. Het is ook weer tijd voor de eerste uitgave van 2024 van Veterans. Kopje koffie erbij en lekker zitten in dat zonnetje, want er staan weer een hoop leuke en interessante verhalen in!

Zoals een interessant artikel over de gravendienst. Sergeant-majoor Berry Congo Lowango, toenmalig smo bij 240 Dienstencompagnie en daarbij verantwoordelijk voor de opleidingen en trainingen van zijn compagnie, schrijft over zijn ervaringen met de gravendienst. Naar aanleiding van de grote en snelle veranderingen op het wereldtoneel heeft hij het gravendienstpeloton weer 'uit de mottenballen' gehaald en hij beschrijft wat dit verder betekent.

Inka heeft een ontzettend leuk gesprek gehad met Evert Plante voor 'In the Spotlight'; de energie spat er vanaf. Evert vertelt over zijn bijzondere waardering die hij op een overvolle markt in Luxemburg stad heeft mogen ontvangen. Zijn enthousiasme in zijn werkzaamheden en tijdens zijn verschillende uitzendingen is erg aanstekelijk; begrijpelijk dat hij succesvol mensen opleidt, traint en coacht.

Zoals beloofd kan je het vervolg lezen van het artikel 'Spoorvervoer: zonder rails geen oorlogsinspanning'. Hierin wordt verder ingezoomd op de operatie in het achtergebied en de grote bombardementen op het spoor gedurende WO II met alle gevolgen van dien.

We maken een verrukkelijke 'Sprong' met Frits en Peter van der Molen. Peter, die als 6-jarige al banketbakker wilde worden en, na vele jaren actieve dienst in de operationele logistiek, uiteindelijk net voor z'n veertigste een eigen chocolaterie is begonnen in Zwolle. Dus dat wordt smullen!

En we blijven nog even bij Frits. Frits gaat helaas stoppen met de werkzaamheden bij de redactie. Hij heeft zich ondertussen ondergedompeld in de politieke wereld en heeft onlangs de functie van fractievoorzitter aanvaard binnen de VVD in Apeldoorn. Zijn tijd moet hij vanaf nu anders gaan indelen om

een goede balans te behouden, ook met het thuisfront. We gaan Frits ontzettend missen binnen de redactie. We willen hem bedanken voor zijn creatieve en enthousiaste bijdragen en zijn kritische kijk op de Nederlandse taal. Frits hield bij elke bijdrage altijd rekening met de schrijver achter het artikel. Hij was een waardevolle aanvulling op de redactie, pro-actief en betrokken en altijd goedlachs. Frits, we wensen je ontzettend veel succes als fractievoorzitter. Met jouw persoonlijke benadering en positieve energie ga je hier vast een mooie en bijzondere tijd van maken!

Dat brengt mij gelijk naar een oproep: wie o wie vindt het leuk om redactielid te worden voor ons verenigingsblad? Vind je het leuk om mee te denken, heb je ideeën voor waardevolle bijdragen vanuit je netwerk en wil je verantwoordelijk zijn voor een aantal rubrieken? Dan ben je van harte welkom om eens aan te sluiten bij de redactie om te kijken of het wat voor je is. Neem gerust contact op met een van ons of mail naar communicatie@veteranenbent.nl

Inhoudsopgave

Onderwerp	pagina
Redactioneel	1
Van de voorzitter	2
Vrijwilligersbijeekoms	3
In de spotlight	4
Uit- ingezonden	6
Het gravendienstpeloton	8
Anekdote	11

Reichsbahn deel 2	12
Uit de collectie	16
De Sprong	18
Boekreview: Schaduwoorlog	20
Reünie 30 jaar (NL) VN Support Command	21
In the picture	22
Column Resultaat	23
In memoriam / Agenda	24

VAN DE VOORZITTER

Ik heb het bijgehouden, zo ben ik. Ik heb wel wat met het ordenen van cijfers en getallen. En zo weet ik dat dit het 37e voorwoord is dat ik in de afgelopen 10 jaar voor ons kwartaalblad heb geschreven. En dit keer is het een bijzondere bijdrage want eigenlijk is dit voorwoord een nawoord. Tijdens de ALV op 24 april a.s. ga ik namelijk de voorzittershamer overdragen aan een (helaas) nog onbekende opvolger. Om de woorden van mijn voorganger Fred maar eens te gebruiken: 'houdbaar tot 24 april 2024'. Ook ik merk, net als hij 10 jaar geleden, dat het mij steeds meer energie kost om de vereniging naar een hoger plan te tillen. Terwijl, net als 10 jaar geleden, de vereniging juist een boost nodig heeft voor een volgende fase. Een fase die zich kenmerkt door een aantal belangrijke ontwikkelingen zoals de discussie over de definitie van de veteranenstatus, de sterke afname van het aantal 'vredes' missies (en dus een verminderde aanwas van nieuwe veteranen), de toename van EFP achtige missies (de terugkeer van de 'koude oorlog veteraan?'), het afnemend aantal leden, de concurrentie van de evenementenmarkt met een groot aanbod aan activiteiten en niet in de laatste plaats de individualisering van de maatschappij waarbij er steeds minder vrijwilligers zijn en deze ook meer eisen voorwaarden stellen aan hun inzet. Allemaal factoren waar we als vereniging mee te maken hebben en waar we over moeten blijven nadenken en de koers op moet afstemmen. Gelukkig is er wel een constante en ook unieke factor die ons blijft binden en dat is dat we veteraan zijn en ons op welke manier dan ook ingezet hebben of nog gaan inzetten voor vrede en veiligheid overal in de wereld. Ik ben er dan ook van overtuigd dat we vanuit die basis verder moeten met de doorstart van onze vereniging. Ik zie dus een benen op tafel sessie aankomen ... maar niet meer op mijn initiatief.

Tijd dus om af te ronden, en ook om een beetje afscheid te nemen. Mijn voorganger Fred vertelde mij in onze HOTO: veteraan = emotie en zo is het. Ik denk dat we sinds de start veel bereikt hebben; wees niet bang, ik ga dat allemaal niet opsommen. Zelf bewaar ik de mooiste herinneringen aan de verhalen 'achter' de veteraan en de mensen die dicht naast hen zijn gaan staan. De verhalen van wat zij hebben meegemaakt tijdens hun missies en de impact die dat gehad heeft op hun thuisfront, leven en welzijn. Daarnaast kijk ik met erg veel plezier terug aan de samenwerking met de talloze personen van bestuur en bestuurscommissies, de Raad van Advies, de redactie, de kascontrolecommissies en alle andere 'ze of 3e schillers' en 'usual suspects' die ons gesteund hebben bij activiteiten en reünies. Zonder uitzondering enthousiaste en professionele vrijwilligers waarmee we mooie dingen hebben georganiseerd. Bovendien stuk voor stuk fijne mensen waar ik lief en leed mee heb mogen delen. Super bedankt allemaal voor deze waardevolle momenten!

Het ga jullie goed en voor veel van jullie, tot ziens!

Hans Schulz
Voorzitter

VRIJWILLIGERSBIJEENKOMST

Terwijl Pasen nadert, volgt hier het verslag van een ontzettend gezellige kerstbijeenkomst waarmee het regiment haar vrijwilligers bedankte!

Op maandag 11 december waren ruim 80 vrijwilligers (inclusief partners) aanwezig bij de afsluiting van het regimentsjaar 2023 waar de RA en RC de vrijwilligers bedankten voor hun inzet afgelopen jaar. De gezellige avond vond plaats in het voormalige Officierscasino dat in kerststemming was omgetoverd en werd weer voortreffelijk verzorgd door de vrijwilligers van de Stichting 43 Bevocie. De glühwein en warme chocolademelk stonden gastvrij klaar bij binnenkomst.

Tijdens deze inmiddels traditionele afsluiting van het regimentsjaar bedankte RC Marc Souman de enthousiaste groep mensen die hun steentje bijdragen aan diverse taken, zoals bevordering van de saamhorigheid, traditie handhaving, geschiedschrijving en zorg voor haar veteranen en postactieven.

Nadat de RC ieders inzet in alle onderdelen van het regiment en de VVRB&T benoemde en bedankte, werd het tijd voor een groepsfoto (die op de cover van VeteransB&T 2023(4) te bewonderen is).

Het buffet werd geopend en er was meer dan genoeg voor elk wat wils. In de rij ernaartoe ontstonden boeiende gesprekken, die later werden voortgezet onder genot van eten en drinken. Wie daarna huiswaarts ging, kreeg door de RC uitgereikte heerlijke bonbonnetjes mee!

Terwijl lekkere amuses rondgebracht werden, zette de RC twee mensen in de schijnwerpers:

Martine van der Waal zet zich al 12 jaar in als marketenster. Zij werd bedankt en beloond voor al haar werk met een Commanders-coin en oorkonde.

De RC maakte 'een stukje achterstallig onderhoud van de organisatie' goed, door **Marco Tessers** zijn bronzen medaille voor 12 jaar eerlijke en trouwe dienst op te spelden. Marco had begin deze eeuw de dienst verlaten en nog recht op deze medaille.

Hij heeft er even op moeten wachten, maar zijn beduusde gezicht tijdens de uitreiking te midden van zijn collega vrijwilligers, was goud (eh, brons) waard!

Marc, bedankt voor de fantastische avond! En vrijwilligers van de Stichting 43 Bevocie... het was weer top verzorgd!

IN THE SPOTLIGHT

Inka Logister-Proost

Toen sergeant-majoor Evert Plante als 18 jarige schoolverlater in de banenwinkel op zoek was naar een fysiek beroep met avontuur, had hij niet bedacht dat hij na 24 jaar Defensie, gevraagd zou worden voor een interview, n.a.v. een eervolle Luxemburgse onderscheiding...

Naam: Evert Plante

Leeftijd: 43 jaar

Uitzendingen: 2003

2004

2008-2009

2017

2022

Afghanistan

Irak

Afghanistan

Mali

Litouwen

ISAF

SFIR

ISAF

Minusma

EFP

ISAF 5

1 NL HeliDet

LSD 8

JSD 10

Rotatie 11

Hij start met de opleiding in Schaarsbergen, haalt zijn rode baret en wordt geplaatst bij de Luchtmobiele Brigade. Zijn eerste uitzending als infanterist is naar Afghanistan, een jaar later zit hij in Irak.

“De eerste missie zaten we in Kabul. Onze taakstelling was om informatie in te winnen, praten met de bevolking en politie. Met jongens die ik al van de vorige uitzending kende zaten we in Irak. We vormden de *force protection* voor de Nederlandse luchtmacht, op een Amerikaanse *air base*.

“Beide uitzendingen waren een avontuur, het meeste staat me bij hoe we een helpende hand kunnen bieden aan de mensen aldaar. Dat je veiligheid op straat kan garanderen voor de mensen die daar leven. Aan de lichaamstaal en de houding van de mensen – dat leer je herkennen - merkte je dat ze blij waren dat we daar waren. Verder waren we goed getraind, we wisten wat we moesten doen, weten wat je aan elkaar had... ik kijk er goed op terug, op beide uitzendingen.”

Nadat Evert de KMS had afgerond, maakte hij de switch naar B&T.

“Ik startte bij de Luchtmobiele brigade als distributeur, alles daar was nog steeds infanterie minded.

In die tijd ben ik voor het eerst als ‘logistiekeling’ uitgezonden naar Afghanistan, dus ik was wel nieuwsgierig hoe dat zou zijn. Als junior beheerder heb ik bijna vijf maanden in een pantser container op kamp Holland gezeten om de toe- en afvoer van goederen logistiek te waarborgen. Dat was dus heel wat anders, want ik was gewend om de poort uit te gaan. Een groter verschil is er niet, maar ach, zet me ergens neer en ik vermaak me wel. Toevallig was de oude eenheid van de infanterie daar ook, dus dat was een mooi weerzien met die jongens. Ben nog weleens met ze mee geweest, de poort uit.”

Daarna wordt Evert instructeur bij School Luchtmobiel en heeft daar de collega’s opgeleid voor niveau 1 en 2. “Mensen opleiden, trainen en coachen is iets wat ik met veel plezier doe” Na 12 jaar Luchtmobiele Brigade verruilt hij Schaarsbergen voor Oirschot. Hij gaat naar het decentraal peloton van 110 Transport compagnie, commandant transportgroep.

“Alweer een toptijd! Voor het eerst naar een andere eenheid. Ook een andere cultuur met veel Brabanders en Limburgers. Nu houd ik van gezelligheid, dus dat klikte wel...

Het was ook goed voor mijn ontwikkeling, want ik was volop bezig met het operationele optreden van de logistiek. Daar heb ik het vak echt beter leren kennen: de verschillende manieren van het bevoorraden, konvooi operaties, gebieden betrekken en instandhouding, noem maar op. Ook de operationele ondersteuning naar de 13e brigade toe.

Na drie jaar nam hij afscheid en ging naar Garderen om als OPC, opvolgend pelotonscommandant te worden bij 220 Transportcompagnie.

“In die tijd heb ik in Mali mijn 4e uitzending gedraaid. Voor het eerst een VN missie, andere regelgeving, anders ‘in de wedstrijd staan’ met de blauwe baret. Daar was ik plaatsvervangend commandant van een logistiek detachement. We zaten in Gao, in de woestijn tijdens de warmste periode, gewoon niet meer leuk. Je went er niet aan, je moet het accepteren. Overal pallets water, we dronken 10-15 liter water op een dag.

Terug in Nederland gaat Evert aan de slag bij het VVDET, verkeer en vervoer detachement in Schaarsbergen.

“Logistiek best zwaar om alles in goede banen te leiden: denk aan alle materialen en gevaarlijke stoffen die een missiegebied in moeten, wapens die door de douane moeten, advies en assistentie verlenen aan de eenheden, daadwerkelijk mee om te zorgen dat alles goed logistiek ondersteund wordt.”

Voel jij je als B&Ter extra verantwoordelijk, omdat je als infanterist de andere kant hebt meegemaakt?

“Ik heb er eerlijk gezegd niet zo bij stil gestaan; sinds ik leidinggevende ben, voel ik me sowieso verantwoordelijk voor het personeel. Tja, misschien heeft het wel te maken met mijn achtergrond. De manoeuvre is afhankelijk van de logistiek, dus het moet goed geregeld zijn. De infanterist heeft vaak geen idee wat er moet gebeuren om zijn werk mogelijk te maken. Dat hoeft ook niet, maar ik heb het nu van twee kanten gezien en meegemaakt.”

Na anderhalf jaar verlaat hij het VVDET om SMO(O), sergeant-majoor opleidingen en operatiën te worden, wederom bij 220 Transportcompagnie die hij nog kende van zijn OPC tijd. Tijdens die vier jaar wordt hij uitgezonden naar Litouwen in de functie van plaatsvervangend commandant van het logistiek detachement. “Met het Nederlandse gedeelte waren wij verantwoordelijk voor de logistieke ondersteuning van de *battlegroup*, met name: transport, zwaar transport, herstel en bevo capaciteit. Met het multinationale transportpeloton bestaande uit Duitse, Nederlandse, Luxemburgse en Tsjechische eenheden was ik verantwoordelijk voor de dagelijks aansturing, planning en organisatie van alle opdrachten van het peloton. Ik had cohesie en integratie hoog in het vaandel staan; ik vond het belangrijk dat we het samen deden en niet per detachement. Dus bij een groot transport wilde ik gecombineerd optreden: een mix van Nederlandse, Duitse, Luxemburgse en Tsjechische auto’s en personeel. Daarnaast feestjes organiseren, taalbarrières overwinnen, personeel mixen. Zo kreeg iedereen een klik met elkaar en ontstonden vriendschappen.”

En toen kwam op 24 februari de Russische invasie in Oekraïne... “Alles kwam in een stroomversnelling terecht. Continu werden de *Emergency exercises* getraind. Er kwam versterking zoals een nieuwe Duitse transporteenheid. Bestaat het multinationale peloton ineens uit ongeveer 100 man in totaal. Zo’n uitdaging vind ik alleen maar leuk!”

Op zaterdag 16 september 2023 ontving Evert in Luxemburg Stad een Luxemburgse Onderscheiding uit handen van de Luxemburgse minister van Defensie:

(...) Hij heeft zijn kwaliteit als leider getoond, ongeacht de situatie; zelfs als hij zichzelf in een onaangename persoonlijke situatie bracht om zijn kameraden te beschermen. Hoofdsergeant Plante was een dapper man en voor hem telden zijn kameraden vooral. Tijdens zijn missie toonde hij een zekere genegenheid voor het Luxemburgse contingent. De hoofdsergeant vertrouwde ons. Plante toonde een gewetensvol, flexibel en moedig karakter, hetgeen ons werk duidelijk eenvoudiger heeft gemaakt.

“Tot mijn verbazing werd ik naar een goed gevuld Place d’Armes gebracht. Het grote plein was omringd met lokale bevolking en toeristen, de fanfare liep daar en er stond een eenheid opgesteld die een nestel kreeg uitgereikt. De burgemeester van Luxemburg stad en de minister van

Defensie waren er. Toen ik de medaille opgespeld kreeg, midden op dat grote plein... ja, ik was trots.

Je moet trouwens niet denken dat dit uniek is. Het is voor de Luxemburgers gebruikelijk om op deze manier te bedanken voor inspanningen tijdens een internationale militaire samenwerking. Maar, ik ben er natuurlijk niet minder trots op!”

Tegenwoordig ben je instructeur bij het OTCLog?

“Ja, alle kennis die ik heb vergaard tijdens het operationele optreden en het leidinggeven probeer ik over te dragen aan de officieren van de VTO B&T. Als instructeur heb ik te maken met de nieuwe generatie en die te kunnen enthousiasmeren maakt het werk interessant!” (...)

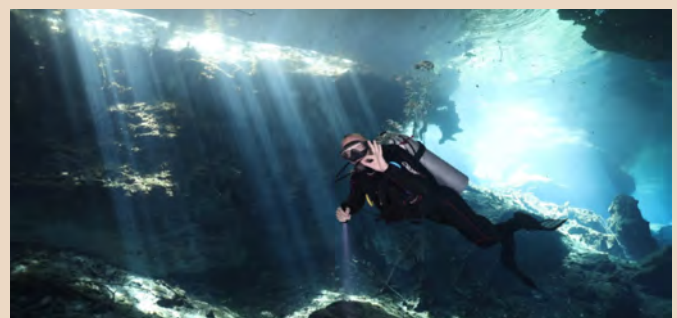
“Ik merk dat als ik over mezelf vertel, ook bij presentaties voor nieuwe lichten, dat ik iedere keer uitkom op: mooie tijd, super tijd, fantastische ervaring. Alle vijf keer zijn we er ongeschonden uitgekomen. Wel in gevarenczones geweest, een paar kleine incidenten, maar het is allemaal goed gegaan. Ik adem Defensie, ik heb een groen hart, zeggen collega’s. En eerlijk, ik ga fluitend naar het werk, soms iets harder dan een andere keer, maar altijd met plezier.”

En als je gevraagd wordt voor een zesde missie?

“Dan zeg ik meteen ja!”

Een andere passie van Evert is reizen: met een camper door Amerika of tijdens vakanties duiken in Egypte, Malta, Mexico. “Die onderwaterwereld is zo prachtig en rustgevend.” Parachutespringen doet hij ook met enige regelmaat. “Dan denk ik: waarom wacht ik niet gewoon tot het vliegtuig landt?! Waarom moet ik nou weer zo nodig springen?!”

Af en toe naar een concert. Een grote familie en een flinke vriendenclub geven hem gezelligheid en halen hem regelmatig uit de defensie-bubbel.

UIT-*ingezonden*

Verhuis ellende

Regimentslegpenning zoek

Een klein gebaar, een groot geluk! Dat is waar het soms om gaat in het leven. Onze RA bracht op 10 januari een bezoek aan Indië & Nieuw Guinea veteraan Jan Boes.

In 2015 ontving Jan de Regimentslegpenning voor al zijn werk voor de veteranenvereniging. Hij was jarenlang hoofdredacteur van het verenigingsblad VeteranenContact en zat in het bestuur van de veteranenvereniging.

Jan woont sinds de zomer op KTOM Bronbeek en na zijn verhuizing was zijn Regimentslegpenning nergens meer te vinden. De RA ging bij Jan op bezoek

en overhandigde hem een nieuw exemplaar met het juiste volgnummer (35). Uiteraard namen zij samen een palmpitje op de goede afloop!!

Save the date en schrijf je in!

Op 24 april vindt van 13.00 tot 15.00 uur de Algemene Ledenvergadering plaats, locatie Historische Collectie B&T
Inschrijven via:
<https://veteranenbent.nl/activiteiten/product/751/746>

Aansluitend (van 15:30 tot 18:00 uur) zal er weer een heerlijke en informatieve wijnproeverij gegeven worden!
Inschrijven via:
<https://veteranenbent.nl/activiteiten/product/752/747>

Paul van Nijnatten Viaduct

Soldaat 1 Paul van Nijnatten ging als dienstplichtige vrijwillig onder de VN vlag naar Bosnië. Hij was ingedeeld bij het 1 (NL/BE) VN Transportbataljon. Op 18 december 1994, elf dagen voor zijn terugkeer, overleed hij door een noodlottig wapenongeval. Paul is een regimentsgenoot en zijn naam staat in onze gedachte en op ons monument in Soesterberg gegrift.

Wij zijn hem niet vergeten en vanaf 28 februari wordt zijn naam door vele landgenoten gezien: het viaduct bij Eindhoven waar de A50 de Huizingalaan doorkruist, heet vanaf nu het Soldaat 1 Paul van Nijnatten viaduct.

Op het stadhuis van Eindhoven vond, onder grote belangstelling van familie, vrienden en zijn maten van toen, de officiële vernoemingsceremonie plaats. Burgemeester Dijsselbloem van Eindhoven, generaal-majoor b.d. Messerschmidt van het Veteranenplatform en onze RC namens Commandant Landstrijdkrachten stonden stil bij deze vernoeming. Paul ging naar Bosnië om het verschil te maken. Hij bracht het grootste offer en zijn familie, vrienden en oud-collega's missen hem nog steeds.

Uiteraard werd er een toast uitgebracht op Paul. Zijn ouders ontvingen een replica van het naambord dat op het viaduct staat.

Opdat wij Paul niet zullen vergeten!

Podcast-serie

Militaire Geschiedenis van Nederland

Het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) heeft een nieuwe podcast-serie gelanceerd: 'Militaire Geschiedenis van Nederland'. Hierin komen de belangrijkste verhalen uit de vaderlandse militaire geschiedenis voorbij, van de Tachtigjarige Oorlog tot de dag van vandaag.

De eerste reeks van deze serie bestaat uit zes afleveringen: militairen in verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog, de Belgische Opstand, waterlinies, Nederlanders in de Korea-oorlog, Engelandvaarders en Nederlanders in de Spaanse Burgeroorlog. Behalve de algemene, brede context, spitst elke aflevering zich toe op de situatie voor Nederland. In de podcast zijn veel originele audiofragmenten te beluisteren, zoals oude radio-uitzendingen. In sommige afleveringen komen ooggetuigen aan het woord, zoals oud-militairen.

De afleveringen zijn te vinden op alle bekende podcast websites en -apps, zoals Spotify en Castbox.

Contributie 2024 VVRB&T

Beste leden,

Op 24 januari is bij het merendeel van onze leden de contributie geïnd door middel van incasso. De overige leden hebben de contributiebrief toegestuurd gekregen met het verzoek de contributie vòòr 31 maart aan ons over te maken. Indien u dit nog niet heeft gedaan, verzoek ik u alsnog de bijdrage van € 15,00 over te willen maken op IBAN nummer:

NL58INGB0002366552

ten name van

Vet Reg Bevoorrading & Transp.

Wilt u vanaf nu ook betalen met incasso? Via onderstaande link, of via het scannen van de QR-code, komt u op de inlogpagina van onze website terecht en kunt u dat zelf eenvoudig regelen door – na het inloggen in uw eigen beveiligde omgeving – de machtiging te activeren.

<https://veteranenbent.nl/formulieren/incasso-afgeven-digitaal>

Het stopzetten is net zo gemakkelijk: een mailtje naar de penningmeester volstaat: penningmeester@veteranenbent.nl

Penningmeester VVRB&T

foto: ©NIMH

Wageningen

5 mei 2024

Op 5 mei 2024 is het 79 jaar geleden dat Nederland werd bevrijd. Tijdens het defilé, dat dit jaar zal plaatsvinden door de straten van Wageningen, eren we onze bevrijders, de WOII-veteranen en geallieerden. Daarnaast wordt er ook een eerbetoon gebracht aan hen die hebben gediend in Nederlands-Indië en in latere VN-vredesmissies.

De starttijd van het Bevrijdingsdefilé op 5 mei is om 12.35 uur vanaf het Belmonte Arboretum, naar beneden via de Generaal Foulkesweg richting het 5 Mei Plein. Vervolgens via de Bergstraat en Stationsstraat terug over de Ritzema Bosweg tot de Diedenweg, naar de Generaal Foulkesweg en Belmonte Arboretum.

Inschrijven Bevrijdingsdefilé Wageningen

via onze website:

<https://veteranenbent.nl/activiteiten/product/750/745>

Algemene informatie:

<https://www.wageningen45.nl/bevrijdingsdefile>

UIT DE MOTTENBALLEN GEHAALD

Berry Congo Lowango

HET GRAVEN DIENST PELTON

Het wereldtoneel is aan het veranderen. Vanwege de verslechterde veiligheid aan de grenzen van Europa ligt de focus steeds meer op hoofdtak 1 van Defensie: bescherming van eigen land en NAVO-bondgenoten. In die hoedanigheid is er ook meer aandacht voor bepaalde disciplines die we al tijden niet meer getraind hebben, waaronder de graven dienst. En dat is hard nodig gezien de bevindingen op dit moment in Oekraïne. Als voormalig sergeant-majoor opleidingen (SMO) heb ik het graven dienstpeloton van 240 Dienstencompagnie letterlijk en figuurlijk uit de mottenballen gehaald.

240 Dienstencompagnie

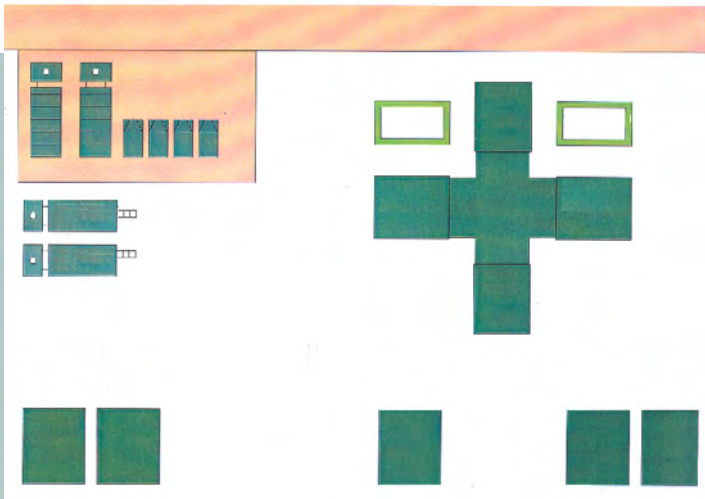
Ik had tot die tijd wel eens de term 'graven dienst' voorbij horen komen, maar er nog nooit echt mee te maken gehad. Ik wist dat er een groep sportinstructeurs binnen Defensie opgeleid was bij het OTCLog en deze dus ingezet zouden worden tijdens oefeningen en eventueel inzet. Voordat ik verder ga over het GRDpel zal ik eerst de structuur van 240 Dienstencompagnie (Dncie) uitleggen, zodat er een beeld ontstaat waar we ons bevinden in de organisatie. Zoals de compagnie nu is opgebouwd bestaat de compagnie uit vier operationele pelotons. Drie pelotons operationele catering (OPCATpel) en een dienstenpeloton (sanitaire voorzieningen en waterzuivering), beter bekend als bad/was. Van de drie OPCATpels zit het 3e pel gelegerd op Schaarsbergen om in samenwerking met 11 Bevoeie sneller en makkelijker de 11 Luchtmobiele brigade van dienst te kunnen zijn.

In oorlogstijd komen daar een aantal faciliteiten bij, wetende de veldpost, kassier diensten, geestelijke verzorging en het GRDpel. Dat GRDpel is sinds 2021 weer actief gesteld om de mensen opgeleid te krijgen en om actief te kunnen oefenen en te trainen. De laatste keer dat dit gebeurde was medio 2006.

Hierbij moet ook vermeld worden dat de kennis en het materiaal van het GRDpel dus sterk verouderd was en deels niet eens meer aanwezig. Eigenlijk moesten we van bijna nul beginnen op te bouwen. Het materiaal stamde immers ook uit - met geluk - 2006, maar er zaten ook oudere uitrustingsstukken bij. Ik ben van mening dat ik als SMO een belangrijke verantwoordelijkheid heb om ook het GRDpel van niveau training te voorzien. In korte tijd heb ik mijzelf ingelezen in de materie en heb ik mij de stof eigen gemaakt om zo als trainer op te kunnen treden. Zo kwam ik er snel achter dat er heel veel mensen zijn die er iets over weten te roepen, echter weinig tot niemand weet echt hoe en wat de bedoeling is van het optreden van het GRDpel. En er is ook zeer weinig over te vinden. De doctrine was sterk verouderd, er waren geen *training support packages* (TSP'n) en *standard operating procedures of instructions* (SOP/SOI). Er was en is dus nog een hoop te doen. Om ergens te beginnen hebben we alle informatie die bekend was boven water gehaald en het oude materiaal weer afgestoft.

De organisatie en de werkzaamheden

Allereerst is het interessant om te weten dat het graven dienstpersoneel bestaat uit sportinstructeurs van de sportorganisatie van de Koninklijke Landmacht die dit als een soort 'neventaak' erbij doen. Het GRDpel bestaat op dit moment uit een aantal groepen: een commandogroep (cogp), een registratiegroep, een verzamelplaatsgroep, vier graven dienstgroepen en een afvoergroep. Elke groep heeft een specifieke taak en functie om het systeem te kunnen laten draaien. Ik geef hieronder een omschrijving over de taken van deze groepen. De cogp is belast met de aansturing en coördinatie van de 'verzamelplaats doden' en moet contact onderhouden met het VC. Zij kunnen opdrachten ontvangen, verwerken en uitgeven aan de graven dienstgroepen en de overige groepen waar nodig.

Mogelijke opstelling verzamelplaats doden (gravendienstpeloton) binnen het voorraadcentrum (VC): in theorie en uitgetoet in de praktijk:

De gravendienstgroepen staan stand-by om gesneuvelden te ontvangen op de verzamelplaats om deze binnen het systeem (de tent) te brengen. Daarnaast kunnen zij als een soort vooruitgeschoven post assisteren in bijvoorbeeld een *Brigade Support Area* (BSA) ter ondersteuning van een brigade om gesneuvelden in ontvangst te nemen en deze af te laten voeren in de logistieke lijn naar de verzamelplaats doden in het VC. Ook zouden zij ingezet kunnen worden om bij een noodgraf gesneuvelden op te halen en deze af te voeren naar de verzamelplaats.

De registratiegroep ontvangt de gesneuvelde in de tent en draagt zorg voor het registreren van de gesneuvelden, door

een dossier op te bouwen. De groep verzamelt zoveel mogelijk informatie om het in Nederland zo makkelijk mogelijk te maken om de gesneuvelde te identificeren en over te kunnen dragen aan de nabestaanden. Zij kijken of een ingevuld formulier 'gesneuvelden' aanwezig is. Deze moet ingevuld worden door de eenheid van herkomst, daar waar hij/zij gesneuveld is. Dit is cruciaal om verdere identificatie zo makkelijk mogelijk te maken. Een lichaam kan door omstandigheden tijdens het gevecht dagen onderweg zijn, in allerlei verschillende weersomstandigheden, waarbij het risico is dat het lichaam al in een verder ontbindende fase is. Dit bemoeilijkt de identificatie in Nederland.

De beste identificatie is vanzelfsprekend door de buddy die samen met hem/haar heeft gevochten of bijvoorbeeld de direct leidinggevende van de gesneuvelde. Als die het formulier zo correct mogelijk invult en meestuurt, dan vergemakkelijkt dat het proces verderop in de keten aanzienlijk.

Het volgende 'station' is de verzamelplaatsgroep. Deze groep is belast om het zojuist geopend dossier te voorzien van alle mogelijke informatie om latere identificatie mogelijk te maken. Voor de goede orde; het GRDpel is er niet voor bedoeld om doden te identificeren. Dat is een taak voor de forensische opsporing (KMar, NFI, etc.) in Nederland. Bij deze groep wordt er - waar mogelijk - wel gekeken naar persoonlijke bezittingen, wapens en munitie die nog gescheiden moeten worden en eventueel aanwezige herkenningsplaatje(s). Is dit allemaal niet van toepassing dan zal de transportzak met de gesneuvelde niet opengaan en deze zo snel mogelijk door gaan, verder het proces in.

Oefening Corpus Beaver I

Ik heb als SMO vorig jaar zelf de oefening 'Corpus Beaver I' in elkaar gesleuteld. Dit om dieper in te gaan op niet alleen de interne procedures, maar ook alle zaken daaromheen zoals een tactisch scenario in hoofdtak 1. Daar heb ik ook de Geestelijke Verzorging en Psychologische Dienst bij gevraagd, om te bekijken en te adviseren hoe we met het mentale aspect moeten omgaan om dit werk uit te voeren. Daarnaast hebben we ook advies en assistentie gevraagd aan de Forensische Opsporing van de KMar. Deze hebben ons ook zeer goed geholpen in het omgaan met gesneuvelden en wat er allemaal bij komt kijken. Daar hebben we ook geleerd dat we qua hygiëne meer en betere faciliteiten moeten krijgen om onszelf inzetbaar te houden.

Oefening Furious Hunter

Het GRDpel is mee ingezet tijdens de oefening Furious Hunter in het VC van het B&TCo. Daar hebben we vooral getraind met enerzijds de procedures van de verzamelplaats doden, het verfijnen van SOP's en het creëren van SOI's, en anderzijds vooral mee in het meer tactische optreden binnen het VC. Een aantal aspecten hiervan zijn: het kunnen opzoeken en ruimen van een noodgraf en het assisteren bij het inrichten van een dodenverzamelpunt namens een gevechtsbrigade met daarbij ook de rol van een transportcompagnie.

De afvoergroep krijgt de gesneuvelden met het reeds opgebouwde dossier en zorgt dat deze verzend gereed gemaakt wordt voor transport naar Nederland. De gesneuvelden gaan zo snel mogelijk in een koelcontainer, die ook wel bekend staat als mortuariumcontainer. En met deze groepen, informatie en materialen zijn we aan de slag gegaan door een aantal oefeningen te organiseren waar het GRDpel een rol heeft gekregen.

Ten slotte

We staan nog aan het begin van het proces waar we hele goede dingen doen. We trainen onszelf en worden beter. De materialen zijn soms wat gedateerd, maar daar zijn we hard mee bezig om dat te vervangen en beter materiaal te krijgen. Procedures worden steeds tegen het licht gehouden en elke keer verbeterd. Op deze manier evalueren we de procedures en de middelen om te bepalen of deze oude wijze van optreden nog steeds passend is in ons huidige optreden met de focus op hoofdtak 1. Gelukkig mogen hier andere geleerden zich over buigen. Het is in ieder geval een genot om te werken met kaderleden van de sportorganisatie, die zichzelf pauseloos proberen uit te dagen, verbeteren, opnieuw ontdekken, evalueren en weer het hele proces van voren af aan opnieuw aanlopen.

ANEKDOTE

Een peukje met Ruud Lubbers

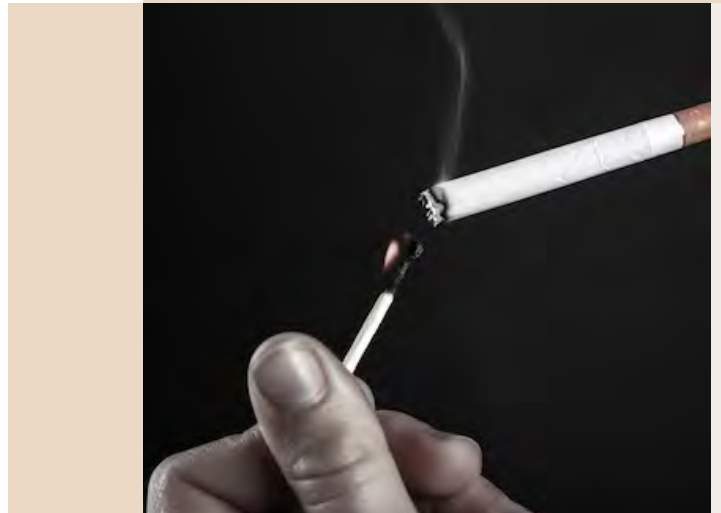
Frits van der Ley

Het Support Command, logistieke eenheid ter ondersteuning van het infanteriebataljon (Dutchbat) dat in Srebrenica (Potocari) zat. Zelf zaten wij in Lukavac op het terrein van een cokesfabriek en van daaruit gebeurde alles om deze ondersteuning te realiseren.

We waren, als de eerste rotatie, 'hot'. Bij aankomst op het vliegveld in Split stonden de NOS- en het RTL-nieuws ons al op te wachten. Ook nog zelf de eer gehad om op televisie te komen met enkel de vraag die ik iemand stelde: "Waar mag je hier roken?" Voor mijn vriendin (nu mijn echtgenote) en de achterblijvers in Nederland die het op het nieuws zagen, de bevestiging dat we in ieder geval goed waren aangekomen. We waren zo 'hot' dat er ook politieke kopstukken kwamen. Zo kan ik mij Joris Voorhoeve herinneren en ook Relus ter Beek. Beiden kwamen langs.

Ik was regelmatig op 'rit', maar de momenten dat we op HQ Support Command waren, zat ikzelf bij de Sie S1 en in mijn vrije tijd deed ik wat DJ- werk bij 'Radio Support' met het programma 'Met Frits de lucht in'. Je moest iets en dit was een leuke hobby die tegelijkertijd ook de tijd in de avonduren doodde.

Na de uitzending, iets na 22.00 uur, kreeg ik trek. Alleen de mess/ bar was al dicht. Aangewezen op een blik 'Struik'. De chili con carne was goed te eten. Opgeleukt met een beetje sambal (van mijn moeder meegekregen) en wat extra kruiden, helemaal prima! Opwarmen voor het legeringsgebouw(!). Je moet je voorstellen, onze legering, een gebouw met twee verdiepingen, ingang in het midden en daarvoor een plateautje van beton. Ideaal om twee bakstenen te plaatsen en daartussen een 'Esbit- blokje'; het perfecte fornuis! Het was waaierig en ik kreeg het blokje niet aan. Zo langzamerhand word je dan kriegelig omdat je al trek hebt?! We kennen het allemaal: terug naar de velddienst lessen. Man man man, ik ga naar de Intendance hoor, niet naar de Infanterie?! Terugkomen van een verkenningspatrouille, een lege maag en dan ook nog je eigen eten moeten verzorgen.

Ik hoorde iemand aankomen. "Hier kan ik wel een vuurtje krijgen". Ik keek niet om en zei: "Wacht even joh, ik krijg dat @#\$%^&- blokje niet aan". Wat een @#\$%^- wind!

"O, dan wacht ik wel even". En nu komt het... Die stem, die ken ik toch? André van Duin deed zo'n typetje. "Tuut tuut tuut, met de groeten van....." En ja hoor, ik kijk over mijn schouder en daar sta ik dan, oog in oog met de premier van Nederland, Ruud Lubbers. In gevechtspak, met vage rangonderscheidings-tekens op de schouders. Blijkbaar een ommetje makend over het terrein en was het tijd voor een 'peukenpauze'. Heb het 'Esbit- vuurtje' maar even gelaten voor wat het was en een vuurtje aangeboden. Ahum, heb ik weer. Zelf ook maar eentje opgestoken. Het resultaat? Een onderonsje met de minister-president.

We hebben het over van alles gehad tijdens deze 10 minuten. De uitzending, wat het met mij deed en hoe het thuisfront daarmee omging en nog wat andere thema's. Vervolgens naar mijn kamer gegaan. Zitten knagen op een biscuitje en wat drop of zo. Tandjes poetsen en naar bed. Morgen weer een nieuwe dag. Toen Ruud Lubbers begin 2018 overleed, had ik daar toch wel een speciaal gevoel bij: Een peukje met de premier...

Lubbers onder de indruk van Dutchbat

DEN HAAG - Premier Lubbers heeft gisteren een bezoek gebracht aan de Nederlandse VN-militairen van het luchtmobiele bataljon in Srebrenica. De bewindman toonde zich onder de indruk van wat Dutchbat in een korte periode en met beperkte middelen tot stand heeft weten te brengen in de Oostbosnische moslimenclave. Dit deelde een zagsman van de Nederlandse troepen in Srebrenica mee.

Lubbers sprak de manschappen kortstondig toe. "Er was een uitgebreid programma en het leek vooral alsof hij alle indrukken op zich wilde laten inwerken", aldus de zagsman. De premie werd onder meer meegenomen naar een observatiepost vanwaar hij uitzicht had op het gebied rond Srebrenica dat in handen is van de Bosnische Serviërs.

Het bezoek van Lubbers viel nagenoeg samen met de komst van een logistiek knooppunt van de ondersteuningseenheid in Lukavac, bij Tuzla. Het was

voor het eerst in drie weken dat nieuwe voorraden voor Dutchbat de enclave bereikten. De achttien voertuigen hadden voedsel, brandstof, post en reservesdelen bij zich.

Lubbers vloog 's middags per helikopter naar Blue Factory, een heli-haven van de VN-vredesmacht bij Tuzla. Van een landing op het vliegveld van Tuzla, waar de afdeling van Dutchbat is gestationeerd, werd na besprekingen op dinsdag om veiligheidsredenen afgezien. De premier vertrok na aan-

komst direct naar Lukavac, de thuishaven van de ondersteuningseenheid van het luchtmobiele bataljon.

De Nederlandse premier gaat vandaag naar Sarajevo. Hij hoopt in de Bosnische hoofdstad een onderhandeling te hebben met de Bosnische president Izetbegovic. Vervolgens vliegt Lubbers naar Villafranca, waar de Nederlandse F-16's die toezien op het nabij van het vliegverbod boven Bosnie, zijn gestationeerd. Vervolgens keert Lubbers terug in Nederland.

Wij zijn op zoek naar jou!

Heb jij ook dat ene grappige verhaal, of juist dat ontroerende of onvergetelijk moment? Die anekdote die eigenlijk alleen maar bij Defensie kan gebeuren? Schroom niet en stuur je verhaal (eventueel met foto) in naar de redactie: Communcatie@veteranenbent.nl. Frits start dit nummer met zijn anekdote. Ben jij de volgende?

SPOORVERVOER: DEEL 2

‘ZONDER RAILS GEEN OORLOGSINSPANNING’

In Veterans B&T 2023-4 is deel 1 van dit artikel geplaatst. Hierin is te lezen wat de rol van de Deutsche Reichsbahn was tijdens de Tweede Wereldoorlog zowel in het westen als in het oosten. In deel 1 is ook informatie te vinden over bijzondere treinen en de transportcrisis bij de Reichsbahn in die tijd. In dit deel leest u over de operatie in het achtergebied, de partizanaanslagen en de Nederlandse Spoorwegen. Er wordt tevens een brug gelegd naar moderne oorlogsvoering zoals in het Oekraïne-Rusland conflict.

Door het indelen in klassen zijn de bevoorradingstreinen beter geordend:

- I-Zug > vervoer van infanterie;
- K-Zug > voertuigen;
- M-Zug > munitie;
- B-Zug > brandstof;
- V-Zug > algemene bevoorradingsgoederen.

Verder bestonden er speciale treinen voor afvoer van gewonden, verlofgangers, deportaties en dwangarbeiders.

I-Züg voor de infanterie

Kolonel Hans van Dalen, Regimentscommandant Huzaren van Boreel

Organisatie in het achtergebied

Voor de militaire treinen was er een strakke organisatie. Er bestonden zogeheten spoorwegtransport-straten die elk een kleur hadden. Tussen deze transportstraten stonden dwarsverbindingen die vooral bij verstoringen (bijvoorbeeld door luchtaanvallen of aanslagen door partizanen) hard nodig waren om treinverkeer om te leiden. Het uitgangspunt was dat elke Leger een eigen hoofdspoorwegverbinding had. In het achterland moest deze hoofdspoorwegverbinding parallel aan het front door tenminste twee dwarsverbindingen verbonden zijn met de andere hoofdspoorwegverbindingen. De treinen hadden afzonderlijk geen verbinding. Om toch overzicht te houden waar welke treinen zich met welke eenheden bevonden, kreeg elke trein een aparte kaart. Deze kaart moest men bij een meldpunt (ongeveer om de twee uur) in een kaartenkast naast het spoor steken. De meldpunten hadden onderling telefoonverbinding. De *Oberzugleitung* van de *Deutsche Reichsbahn* (DR) hield op basis hiervan per *Reichsbahndirektionen* (RBD) de voortgang van de treinen bij op een 6 m2 grote overzichtskaart met hierin gekleurde vlaggetjes per trein. Op naastliggende overzichtschema's stond het reguliere spoorwegverkeer voor persoons- en bevoorrading. Dit verkeer werd omgeleid of stilgelegd als er militair snelverkeer noodzakelijk was, zoals troepen van het ene front snel naar het andere front sturen.

Medewerker Deutsche Reichsbahn in zijn blauwe uniform

Na de winter van '42/'43 kreeg het frontverloop aan het Oostfront een fluïde karakter. Met grote regelmaat moesten Duitse eenheden van de bedreigde sector naar een andere bedreigde sector worden verplaatst. Dit waren vaak gemotoriseerde divisie en pantsereenheden. Over korte afstanden (kor-

ter dan 100 km) gingen de wielvoertuigen over de weg en de rupsvoertuigen met de trein. Bij grotere afstanden ging alles met de trein. Om een idee te geven over de omvang: een niet-gemotoriseerde infanteriedivisie had 65 treinen nodig met elk 53 wagons. Een gemotoriseerde divisie of pantserdivisie had ongeveer 100 treinen nodig met elk 49 wagons. Dat was bij volledige oorlogssterkte; zoals na afloop van het Koersk-offensief had de zwaar gesleten 1e SS Pantserdivisie nog maar 32 treinen nodig. Soms zijn drie of vier divisies tegelijkertijd van het ene front naar het andere front verplaatst. Een enorme (trein)verplaatsingsinspanning dus.

Partizanaanslag in het Oosten

De beveiliging van de spoorweginfrastructuur was in het oosten een verantwoordelijkheid van de *Wehrmacht*. De omvang hiervan was echter zo groot dat ze alleen belangrijke stations en bruggen (soms ook tunnels) beveiligden. De rest is slechts in beperkte mate gepatrouilleerd of bewaakt. Het gros van de aanslagen door partizanen was daarom gericht op de onbeveiligde trajecten. Vaak hielden de partizanen de beveiligingstroepen ergens 'bezig' om ergens anders ongestoord grote vernielingen te kunnen aanrichten. Op een aantal belangrijke spoortrajecten bewaakten gemiddeld één soldaat per vijf meter het complete spoor bewaakt met. Desondanks bleven de aanslagen een voortdurende bron van problemen en vertragingen. Beschadigde treinen kwamen vaak in het zijterrein terecht.

Later in de oorlog vielen de partizanen succesvol troepentreinen aan. In juli 1943 (vlak voor Operatie Zitadelle rond Koersk) werden op een station nabij Minsk met magneetmijnen een brandstoftrein, twee munitietreinen en een trein met moderne Tiger I tanks vernietigd.

In september 1943 zijn in één maand 649 locomotieven beschadigd, waarvan 357 zo zwaar dat ze in Duitsland gerepareerd moesten worden. Er bestonden speciale opruimtreinen (*Aufräumzüge*) met hijskranen om ontspoorde maar nog inzetbare locomotieven en wagons weer op de rails te krijgen. Stations veranderden intussen tot omgebouwde gepantserde forten en zelfs waterinstallaties werden speciaal beveiligd. Op bepaalde trajecten in bosgebieden kapten men alle bomen aan weerszijden tot een afstand van 200 meter, om aanvallen te bemoeilijken. *Sperrzones* met standrecht werden

ingesteld. Treinen kregen gepantserde wagons met hierin een begeleidingspeloton voor tegenacties en treinen gingen dicht op elkaar rijden om te voorkomen dat er tussendoor mijnen tussen de rails gelegd konden worden. Als beveiliging plaatsten ze soms twee lege wagons voor de locomotief en manschappenwagons achteraan. 's Nachts werd op bepaalde stukken niet meer gereden.

De Duitsers namen tevens andere speciale maatregelen, zoals struikeldraden met elektrische signalering of het doormeten met elektrische stroomstoten over de rails zelf of er geen onderbrekingen waren (*Gleisüberwachungsanlage*). De partizanen reageerden hier weer op met eigen aanpassingen. Een zeer vernuftige uitvinding was een soort robotwagon om, voor de treinen uit, eventueel gelegde mijnen tot ontploffing te brengen. Dit was een motortreintje zonder bemanning (*Sonder-Räumungsfahrzeug*) met voorop een zom stang met een zwaardere duwwagon (*Zündwagen*). Deze duwwagon kon meerdere soorten mijnen laten afgaan, inclusief elektromagnetische mijnen.

Terugtocht in het Oosten

Niet alleen een opmars gaf uitdagingen, maar ook de terugtocht. Spoorweginfrastructuur werd dan vernietigd, depots leeggemaakt, voorraadtreinen geladen met militaire eenheden, en rollend materiaal naar achteren gestuurd. Dit lukte vooral bij front-instortingen vaak niet. In februari 1943 gaf het II SS Pantserkorps bijvoorbeeld Charkov op. Hierbij gingen 8.000 wagons verloren met miljoenen aan militaire goederen. Een klein gedeelte konden ze nog vernietigen, maar veel viel in handen van het Rode Leger. Tijdens de terugtocht uit de Krim vielen 6755 goederenwagons en 100 locomotieven in handen van de Sovjets. Bij de verovering van het belangrijke spoorwegknooppunt Fastov lieten de Duitsers 44 locomotieven achter. Tijdens de ineenstorting van *Heeresgruppe Mitte* (Operation Bagration) in juni 1944, vielen eveneens enorme aantallen waardevol spoorwegmaterieel en goederen in handen van de Sovjets, vooral omdat de acties van de Russische partizanen vooraf waren gecoördineerd door de aanvallende Russische troepen.

Tapijtbombardementen op de Franse spoorwegen

Het Rode Leger was overigens zeer snel met het herstel van de spoorwegen. De drie - door de Duitsers - opgeblazen spoorbruggen over de Dnjepr (bij Kremetschug, Dnjepropetowsk en Saporoshe) hadden elk een lengte van ongeveer 1,5 km. Het herstel hiervan duurde slechts 20-40 dagen. Dit duurde echter het Derde Oekraïense Front te lang. Haar genisten bouwden in zes dagen een pontverbinding om de treinen per pontverkeer over te zetten. Totdat de vaste spoorbrug klaar was, werden er met deze pontverbinding 247 treinen richting het front overgezet en 133 treinen naar het Russische achterland.

Bombardementen in het Westen

In de bezette gebieden in het westen verergerde de situatie eveneens. Sinds de herfst van 1943 nam het aantal sabotage activiteiten toe. Vooral in de Ardennen en in Frankrijk, bij Lille en Parijs waren er veel aanslagen op de spoorweginfrastructuur. In Nederland overigens nauwelijks. Ook nam in de Franse en Belgische kustgebieden de geallieerde luchtaanvallen op treinen snel toe. Elke dag vielen hierdoor 3 of 4 treinen uit. Voor reparatie aan het spoorwegennet zijn 18.000 man van de *Organisation Todt* ingezet, wat de bouw van de Atlantikwall weer vertraagde. Het gros van de spoorweggenie was immers ingezet in het oosten. De sabotage en luchtaanvallen op het spoorwegennet namen begin 1944 scherp toe. De geallieerde luchtmacht slaagde erin om driekwart van de 2.000 in Noord-Frankrijk beschikbare locomotieven te vernietigen. Het Franse verzet voegde hier nog eens 600 ontsparingen en 1.800 vernietigde locomotieven en wagons aan toe.

Deze ontwrichting leidde tot vertragingen in de aanvoer van Duitse versterkingen; de 17e SS Panzergrenadier division Götz

von Berlichingen verloor hierdoor tien dagen tijdens haar verplaatsing naar het front, de 2e SS Pantserdivisie Das Reich deed er eveneens acht dagen te lang over. De verplaatsing van de 11e SS Pantserdivisie Frundsberg van het Oostfront naar het Westfront duurt 31 dagen. In acht dagen bereikte de eenheid vanuit Rusland de Franse grens, maar de reis naar Normandië duurde vervolgens nog eens 23 dagen.

Daarnaast waren veel eenheden gedwongen de laatste honderden kilometers over de weg af te leggen, hetgeen tot bovenmatige uitval van vooral tanks en pantservoertuigen heeft geleid. De 1e SS Pantserdivisie Leibstandarte verloor hierdoor een derde van haar pantservoertuigen, door technische schade. Op een gegeven moment blokkeerden zelfs meer dan 2.000 vernielde treinen de spoorwegen: een complete chaos. Overigens bedient het Frans spoorwegpersoneel de treinen in Frankrijk nog. Onder hen vielen duizenden slachtoffers door het oorlogsgeweld. Om het luchtgevaar te beteugelen werden steeds meer treinen met licht luchtafweergeschut uitgerust en de belangrijkste spoorwegknooppunten met zwaar luchtafweergeschut beveiligd.

Bombardementen op Duitsland

De bombardementen op de Duitse steden gaven de Deutsche Reichsbahn extra uitdagingen. Veel stadsbewoners vluchtten per trein naar veiliger gebieden en speciale kindertreinen zijn ingezet om de kinderen naar het veilige Zwitserland te brengen. De grootste problemen waren echter de tapijtbombardementen op de stations en spoorwissel-installaties in de grote steden. De DR had tevens veel last van het feit dat inwoners massaal ondergrondse stations opzochten voor beschutting tegen de bommenregens, terwijl vaak de stations zelf hoofddoelwit waren. Desondanks slaagde de DR erin om naast het militaire verkeer het burgerverkeer tot april 1945 te behouden. Dit ging met inzet van een groot aantal mensen. Bijvoorbeeld op het sleutelpunt Hamm (onderdeel van de verkeersdriehoek Hamm-Osnabrück-Münster) waren 9.000 arbeiders continu bezig met het inzetbaar houden van de spoorweginfrastructuur. In de periode '43-'45 zijn meer dan 182.000 vrouwen ingezet.

Nederlandse spoorwegen

Op 17 september 1944 riep de Nederlandse regering in Londen de spoorwegstaking onder het NS-personeel uit, in het vooruitzicht van een spoedige bevrijding. Direct legden 30.000 personeelsleden van de NS het werk neer. De staking viel samen met het begin van *Operatie Market Garden*. De gevolgen van de spoorwegstaking waren enorm. Materieel en goederen verdwenen over onze oostgrens of zijn systematisch vernield. Vanaf die datum exploiteerde de Deutsche Reichsbahn de spoorwegen in Nederland als integraal onderdeel van het Duitse spoorwegennet. De Duitsers hadden gewaarschuwd dat een staking de voedselvoorziening in gevaar zou brengen. Ze maakten dat dreigement gedeeltelijk waar, door transport per schip te verbieden. Deze maatregel werd eind oktober 1944 weer opgeheven in twee etappes. De Hongerwinter, die

vooral het westen van Nederland trof, is dus veroorzaakt door een transportprobleem en niet door een gebrek aan voedsel. De Duitsers voerden veel van het Nederlandse spoorwegmaterieel af, naar het oosten. Het meeste materieel dat in de Russische bezettingszone stond, ten tijde van de Duitse capitulatie, zou nooit meer in Nederland terugkeren, waardoor de NS na de oorlog met grote tekorten kampte. Het idee dat de staking de Duitse oorlogsmachine heeft gehinderd is onjuist. Door de lege sporen kon de bezetter sneller dan tevoren manschappen en materieel aanvoeren, zoals na de Slag om Arnhem in oktober 1944. Door de staking stond het Nederlandse spoorwegpersoneel niet langer bloot aan luchtaanvallen door geallieerde vliegtuigen.

Laatste krachtsinspanningen

Ondanks alle problemen bleef de DR overeind bij de oorlogsinspanning. Ze slaagde erin om in november en december 1944 onder strenge geheimhouding meer dan 3000 speciale treinen met eenheden, materieel en voorraden over de Rijn naar de voorziene frontsector te sturen, ter voorbereiding op het Ardennenoffensief. Eind februari 1945 (!) werd zelfs nog een compleet Panzerleger (bestaande uit vier pantserdivisies) verplaatst van het westfront naar de omgeving van Boedapest en in april 1945 zijn nog (kleinere) militaire eenheden per spoor verplaatst. Intussen moest de DR mensen afstaan om de Duitse divisies op peil te houden. 100.000 man spoorwegpersoneel werd aan de Waffen SS afgestaan om hun plicht aan het front te doen. Velen overleefden dit niet.

In februari 1944 lanceerde de Amerikaanse luchtmacht de Operation Clarion om het Duitse spoor de doodsteek te geven. Dit lukte niet. Meer dan 2.000.000 mensen (spoorwegpersoneel, Wehrmacht, Organisation Todt en dwangarbeiders) hielden - ondanks de enorme schade - het netwerk beperkt in stand. In april 1945 voerden de geallieerden de aanvallen nog verder op en viel vrijwel al het spoorwegvervoer stil. In de laatste oorlogsmaanden zijn beschadigd: meer dan 3.500 km spoorrails, 13.000 wissels, 2.472 spoorbruggen, 30 tunnels, 1.500 bedieningsposten, 110.000 km telefoonkabel, 4.700 locomotief gebouwen, 9.000 locomotieven en 100.000 goederenwagons. Desondanks bleef 65% van de locomotieven, 40% van de personenwagons en 75% van de goederenwagons nog enigszins inzetbaar. Half april viel de hele organisatie van de DR uiteen vanwege de oprukkende fronten en aanhoudende bombardementen.

Spoorwegvervoer bij moderne oorlogvoering

In de Oekraïens-Russische oorlog speelt spoorvervoer ook een grote rol. Het Russische leger is voor logistiek sterk afhankelijk van spoorvervoer. In de winter '21/'22 kon de opbouw aan de grens - voorafgaande aan de invasie - relatief goed verlopen dankzij het spoorvervoer. Het Russische leger slaagde er echter niet in om belangrijke Oekraïense spoorweginfrastructuur te veroveren, zoals Charkov, Kiev of pas na langdurige gevechten zoals Melitopol. Het spoorwegknooppunt Iziom is zelfs terugveroverd door het Oekraïense leger. Omdat het Russische leger er niet in slaagde om het Oekraïense spoorwegnet voor eigen gebruik te benutten, kon er geen *rail supremacy* worden bereikt. Dit benadeelt de Russische oorlogsinspanning. De Oekraïense strijdkrachten beheersen wel deze spoorwegknooppunten en bezitten de bekende Napoleontische 'middenpositie', waardoor het voor de Oekraïners gemakkelijker is om troepen te verplaatsen dan voor de Russen.

Deze misrekening is de Russen dus duur komen te staan en de (politieke) reactie is illustratief. De plaatsvervangend minister van Defensie, Dmitrii Bulgakov, verantwoordelijk voor de logistieke inspanning en voormalig commandant van de Russische bevoorradingstroepen, werd na de mislukte aanval op Charkov ontslagen. Het lijkt erop dat Rusland bij haar invasie van Oekraïne een *Railhead too far* is gegaan.

Vanwege de vaste ondergrond waren de spoorlijnen ook geliefde opmarsroutes voor tanks

UIT DE COLLECTIE

Pieter van de Vliet

Als je het eerste deel van onze Historische Collectie binnenkomt, zou je er zomaar voorbij kunnen lopen. Een hoekje waar wat attributen liggen die gebruikt werden bij het bakken van brood voor de militairen.

*Rats kuch en bonen is 't soldatendiner.
Rats kuch en bonen doe daar je maaltje maar mee.
Steeds is ons streven vrijheid van grenzen tot strand.
Hollandse soldatenleven voor 't vaderland.*

Rats, kuch en bonen, een liedje uit de mobilisatietijd vóór de Tweede Wereldoorlog door de toen bekende zanger Lou Bandy.

Rats was een bijnaam voor een stampot (liefst enige dagen oud omdat dat de smaak ten goede kwam), kuch was een militaire bijnaam voor het brood. Hard, korrelig en uitgedroogd. Bonen waren een voedzame, goedkope aanvulling op het militaire rantsoen. Het militaire brood werd ook wel comiesbrood of munitiebrood genoemd.

In de periode 1830 – 1840 ging de landmacht over tot het oprichten van militaire garnizoensbakkerijen. Tot die tijd werd het brood vaak lokaal aangeschaft. Hierdoor ontstonden grote verschillen in kwaliteit. Reden dat de militaire bakkerijen werden opgericht, was dat het brood dat de militairen voorgeschoteld kregen, vaak niet aan de eisen voldeed. Te droog, te oud, weinig voedzaam, niet van het juiste gewicht. Het brood dat voor de militairen gebakken werd, moest voldoen aan strikte regels. Enerzijds om de kwaliteit te waarborgen, anderzijds om duidelijke richtlijnen te verstrekken aan de (dienstplichtige) militairen die het brood moesten bakken. Vaak hadden deze militaire bakkers niet of nauwelijks ervaring in de civiele bakkerswereld. Oprichting van de militaire bakkerijen was echter geen garantie voor een goede kwaliteit brood. Het was vaak te zuur, te vochtig, niet goed gekneed, aan snel bederf onderhevig en kleverig.

In 1862 verscheen een schrijven in boekvorm van de officier van gezondheid der eerste klasse W.C.H. van der Harten. 'De militaire bakkerij en het munitiebrood'. Hierin beschrijft hij de kwaliteit van het munitiebrood en geeft daar zijn mening over. In die tijd werd het munitiebrood gebakken met gebruikmaking van zogenaamd hefdeeg. Dit was deeg dat uit een voorgaande bakcyclus werd gehaald om in een nieuwe bakcyclus gebruikt te worden. Dit was goedkoper dan het gebruik van zuiver gist.

Hij bevestigde dat het voor het militaire bakkersbedrijf praktischer was om tijdens veldtochten gebruik te maken van hefdeeg omdat gist snel kon bederven en te arbeidsintensief was om mee te voeren. Het zou ook te veel kostbare ruimte in de gevechtstrein vragen. Het gebruik van hefdeeg vereist een heel andere techniek van brood bakken die niet door iedere bakker beheerst werd. Net zoals het gebruik van gist ook weer aan heel andere eisen moest voldoen.

Verder beschrijft hij de functie van militair broodbakker. Hierin schrijft hij dat, als een dienstplichtig militair bij opkomst in dienst aangaf bakker geweest te zijn, deze ook geplaatst kon worden als militair bakker. Hier werd naar zijn mening onvoldoende gekeken naar de ervaring van betrokkene. Hij concludeert dat het brood vaak van slechte kwaliteit was. In het tweede deel van zijn schrijven geeft hij enige aanbevelingen om tot een betere kwaliteit militair brood te komen.

Specialisatie van het bakkers personeel.

Hij pleitte voor opleiding binnen de landmacht op basis van ervaring (toen al competentiegericht onderwijs!) en de oprichting van een bakkersschool. Personeel, opgeleid volgens de geldende eisen zou dan, na hun opleiding als meester-

Bronvermelding: foto gistvoertuig met dank aan NIMH
Overige foto's privécollectie Pieter van de Vliet

knecht, geplaatst kunnen worden in de garnizoensbakkerijen verspreid door het land.

Verder adviseerde hij gebruik van gecontroleerde, gekeurde grondstoffen en kwaliteitscontrole volgens geldende regels. Het brood diende gebakken te worden volgens vaststaande recepten met voorgeschreven ingrediënten.

De wijze waarop Munitiebrood ofwel Commiesbrood gebakken diende te worden was vastgelegd in de Voorschriften der militaire bakkerijen, 1 juli 1852, Ministerie van Oorlog, Bureau Militaire Administratie, nummer 33B. De prijs van het brood moest zo laag mogelijk worden gehouden maar het moest wel voedzaam en van goede kwaliteit zijn. De ingrediënten voor het brood werden centraal ingekocht waarbij de kwaliteit onder strenge controle stond.

Om de kwaliteit te garanderen beschikte de landmacht over een eigen gistbedrijf op de Spaanstraat 12 in Rotterdam. De Spaanstraat bestaat niet meer. Bij de wederopbouw van Rotterdam kwam deze straat en dus straatnaam niet meer terug. Het gistbedrijf viel organisatorisch onder het Etappenbedrijf. Het stafkwartier daarvan was gevestigd op de Westerlaan. Commandant van het Etappenbedrijf was de Kapitein Intendant W.C. Wensink.

Onder het Etappenbedrijf vielen militaire bakkerijen, militaire slachterijen en magazijnen van diverse goederensoorten die tegenwoordig onder de goederenklassen I en II/IV vallen. Het Intendance Etappenbedrijf viel onder de etappen en verkeersdienst (EVD).

DE SPRONG

PETER VAN DER MOLEN

Frits van der Ley

Naam: Peter van der Molen

Leeftijd: 55 jaar

Hij stond al veel langer op onze lijst om eens bevestigd te worden over zijn 'Sprong'. Via banketbakker, tankchauffeur op de Leopard I-V, chef-kok en -hofmeester binnen diverse bataljons en diverse uitzendingen, is nu werkzaam als ondernemer binnen een zoet en verslavend makende sector: hij is chocolatier. Vanuit het verleden kennen wij elkaar niet. Ons eerste contact was via de app, aangezien hij op wintersport was. Ons contact smolt niet en we hebben een leuk gesprek gehad. Hij wilde graag meewerken aan 'zijn' artikel. Niet mierzoet, puur, de juiste verhoudingen in de ganache en vullingen, kortom, laat je meevoeren in zijn verhaal, want hier konden wij wel chocola van maken. Ik stel graag Peter van de Molen voor:

Waarom ben je ooit bij Defensie gegaan?

Ik moest voor mijn dienstplicht opkomen. Ik had hier helemaal geen zin in, Defensie trok mij niet en ik wilde liever banketbakker blijven. Na een paar keer uitstel moest ik na 5 jaar tijdelijk mijn bakkerskleding in de kast hangen, althans ik dacht dat het tijdelijk zou zijn.

Opgekomen in Amersfoort op de Bernardkazerne (lichting 90-1), heb ik de opleiding gevolgd tot tankchauffeur op een Leopard 1V. Met bijna de gehele lichterij stroomden we door naar de parate eenheid in 't Harde bij 59 Tkbat. Het bleek een geweldige tijd te zijn, waarin ik alle weerzin tegen defensie liet varen. Ik heb mij in die periode 'over laten halen' om mij aan te melden als beroepsmilitair. Opleiding tot onderofficier, kok/hofmeester. Dat laatste leek mij niets, maar koken lag dicht bij mijn consumptieve achtergrond. In een notendop: Opleiding KMS, koksschool Haarlem en vervolgens eerste plaatsing op de Van Kornputkazerne in Steenwijk als C-keukengroep bij 45 Painfbat. Vrij kort daarna moest ik mij melden in Schaarsbergen voor Dutchbat-1.

Welke uitzendingen heb je gedaan en hoe kijk je daarop terug?

Dutchbat-1 – Potoçari, ingedeeld bij StStcie, A-peloton 11 Bevoicie LMB; bijzonder, ik keek onbevreesd naar de uitzending (of kun je dat beter onwetendheid noemen?). Wel een geweldige tijd gehad, maar ook armoede leren kennen van dichtbij, improviseren, kameraadschap maar ook sneller volwassen geworden.

SFOR-7 – Knesevo, ingedeeld bij de Stafcie van 11 Infbat LMB, functie C-keukengroep. Ook een mooie tijd, meer relaxte periode dan tijdens Dutchbat-1.

ISAF-2 – Kabul, ingedeeld bij 12 Infbat LMB, die onder commando stond van een Duitse eenheid. De sfeer binnen de compagnie was goed, maar het feit dat wij als keukengroep ingedeeld werden bij een Duitse keukengroep was niet bevorderlijk voor de sfeer. Inbreng vanuit onze groep was niet echt gewenst.

SFIR-4 – As Samawah, ingedeeld bij 13 Infbat LMB. Ondanks dat ik hier gewond raakte door een bembom, was dit wel mijn 'leukste' uitzending.

Je hebt ooit 'De Sprong' naar de burgermaatschappij gewaagd. Wat was toen jouw overweging?

Ik wilde eigenlijk al vanaf mijn 6e jaar banketbakker worden en een eigen banketbakkerij hebben. Dit na een bezoek aan een banketbakkerij met de klas.

Na een omweg van opleidingen, toch banketbakker geworden. Defensie kwam daartussen, maar het waakvlammetje bleef al die

tijd branden. Ik wilde voor mijn 40e uiteindelijk een eigen bedrijf, ben daar ook een poos mee bezig geweest om het juiste bedrijf te vinden samen met een adviseur.

De crisis sloeg echter toe, en eenvoudig was dat dus niet. Uiteindelijk moest ik de keuze maken van mijn commandant bij 11 Bevoe: of opteren voor een andere functie of de stap naar de burgermaatschappij wagen. Ik koos voor zekerheid en bleef bij defensie.

Uiteindelijk sprak ik tijdens een weekend, werkzaam als vrijwilliger voor een Kennedymars in Zwolle, de eigenaar van een evenementenlocatie die mijn verhaal en passie voor patisserie hoorde. Hij bleek ook de eigenaar van een chocolaterie te zijn en had deze te koop gezet.

Een half jaar later had ik het bedrijf overgenomen. Wel nog 11 maanden gecombineerd met defensie. Overdag op de kazerne (als CSM van 140 Zwtcie), daarna eten en naar huis, bonbons bereiden tot diep in de nacht, paar uurtjes slaap en weer naar de kazerne. Dit was mogelijk doordat ik veel vrije dagen tegoeed had en dus de vrijdagen op kon nemen. De winkel was namelijk niet de gehele week geopend in het begin.

Was het de moeite waard?

Geen moment spijt gehad van de overstap en het heeft heel goed uitgepakt.

Wat doe je nu?

Ik ben nog steeds eigenaar van een chocolaterie in Zwolle, begonnen met een parttime verkoopster en inmiddels verhuisd naar een groter pand in de hoofdwinkelstraat waar gewerkt wordt met 9 personeelsleden.

Vertel eens wat meer over je werkzaamheden?

Behalve leidinggeven aan een goedlopend bedrijf, ben ik nog steeds chocolatier, maar wel steeds meer manager. Gemiddeld 10 uur per dag werken, 7 dagen per week (2 zondagen per maand zijn voor mezelf).

Welke verschillen en overeenkomsten vallen jou op?

Verschillen: Uiteraard moet er in je bedrijf winst gemaakt worden. Zonder winst geen bedrijf. Bij defensie is dat anders. Uiteraard zijn er budgetten waar je mee moet werken, maar dat is toch even anders dan bij een bedrijf zoals ik dat nu heb.

In mijn bedrijf heb ik niet alleen te maken met personeel, productie en klanten, maar ook verantwoordelijk voor de inkoop van ingrediënten, verpakkingen en vervoer.

Daarnaast heb ik dan nog mijn financiële administratie, offertes en het regelen van cursussen van het personeel en mezelf. Dat was bij defensie dus grotendeels gescheiden.

Wat doe je nu nog met de IK2-17, met andere woorden, wat heb je meegenomen uit dienst wat je in je latere leven als nuttig hebt ervaren en (misschien) nog steeds toepast?

Eigenlijk nog best veel. De opdrachten die binnenkomen moeten nog steeds gepland worden en (eventueel) bijgestuurd. Dat gaat niet alleen in opdracht, maar soms ook in overleg met elkaar. Natuurlijk is er geen vijand, is het terrein niet echt van invloed en hoef ik niet te denken aan terugtocht mogelijkheden.

Vooraf het werken met personeel, stressbestendigheid, oplossend vermogen en snel aan kunnen passen komen vaak voor.

Ik zeg KL/ Defensie/ Uitzending. Welk gevoel wekt dat bij jou op?

Mooie tijd! Top-collega's en je kunt altijd nog op hen terugvallen indien nodig. De kameraadschap blijft, die gaat niet weg.

Mis je de KL nog wel eens?

Zeker mis ik die, altijd gemist. Gelukkig nog wel best veel contact met oud-collega's. Zowel actieve als niet actieve militairen. Met een paar oud-collega's heb ik nog gezamenlijk een paar keer de Vierdaagse van Nijmegen gelopen en met hen zit ik nog steeds in een app-groepje.

BOEKREVIEW

SCHADUWOORLOG

Gert Hoorman

Dit boek, *Schaduwoorlog*, onthult de geheimen van het door de staat Israël georganiseerde programma om kopstukken van tegenstanders als Iran, Hezbollah, PLO en Hamas uit te schakelen. De schrijver, Ronan Bergman, is een Israëlische onderzoeksjournalist die uitstekend is ingevoerd in de uitvoering van dit programma door de Israëlische geheime diensten; Mossad, Shin Beth, Aman en geheime IDF sub-eenheden. Bergman heeft in 8 jaar tijd zo'n duizend interviews afgenomen van politici en oud-medewerkers van deze Israëlische geheime diensten om zoveel mogelijk details hierover te ontdekken en te kunnen beschrijven in dit boek.

Ondanks, de vele, soms gruwelijke details, of misschien wel dankzij de vele details is het boek lastig om weg te leggen als je eenmaal begonnen bent met lezen.

Bergman heeft op een of andere manier toegang weten te krijgen tot geheime informatie op alle niveaus van beleid tot uitvoering, ondanks dat de Israëlische geheime diensten geen medewerking aan dit boek wilde verlenen. Chronologisch wordt het ontstaan van de geheime diensten en hun programma tot het uitschakelen van tegenstanders, in een hoog tempo beschreven. Het boek start in 1940 en eindigt in 2015. Hij beschrijft grote successen maar ook de grote blunders en tegenvallers op operationeel en strategisch niveau van de geheime diensten. Deze successen en blunders zorgen ook voor de noodzakelijke doorontwikkelingen van de geheime diensten. De mythe dat de Mossad de beste, bijna onfeilbare geheime dienst ter wereld is, krijgt in dit boek een flinke deuk.

In het boek wordt de ontwikkelingen van de diverse moordtactieken en het beleid om deze uit te voeren uitvoerig beschreven. Welke tegenstanders ruim je uit de weg, wanneer, waar en hoe doe je dat dan op een 'nette manier'? De hiermee gepaarde morele en juridische dilemma's komen hier ook uitvoerig aan bod.

Ondanks de politieke ontwikkelingen in Israël in de afgelopen 75 jaar is het doelgericht uitschakelen van tegenstanders nog steeds een van de unieke instrumenten van de Israëlische staat. Dit blijkt wel uit het (recent) uitschakelen van Iraanse nucleaire wetenschappers en kopstukken van Hamas en Hezbollah. Voor Israël heeft het nut van deze, internationaal omstreden, tactiek zich bewezen en zal daardoor nog lang gangbaar blijven.

Schaduwoorlog blinkt uit door de informatie uit eerste hand van ex-leden van de Israëlische geheime diensten, van voormalig commandanten tot het laagste niveau van spionnen en alles wat daartussen zit. Het schrijven van dit boek was niet zonder risico, want de Commandant van IDF wilde Bergman aanklagen voor het gebruik van geclassificeerde informatie, maar dit is gelukkig voor de schrijver met een sissert afgelopen.

Bergman weet in het hele boek zichzelf een neutrale beschrijvende positie aan te meten. Hij belicht zowel de positieve als negatieve kanten zonder echt zelf een kant te kiezen. Hierdoor kun je als lezer ook zelf beter je oordeel opmaken.

Het boek geeft mede daardoor de lezer de gelegenheid om na te denken over de morele dilemma's die kleven aan een door de staat georganiseerd moordprogramma. Daarnaast is het een studieboek voor historici en mensen die zijn geïnteresseerd in wereld van spionage- en inlichtingenwerk.

Omdat ik zelf erg geïnteresseerd ben in de geschiedenis van het Midden-Oosten en de huidige oorlog in de Gaza was ik erg gegrepen door dit boek. Een boek dat zoveel onthult, dat je daardoor de enorm ingewikkelde politieke situatie weer (iets) beter leert begrijpen. Dat het boek al in 2018 is geschreven doet niets af aan de actualiteit. Het is daarom ook echt een aanrader als je interesse hebt in het Midden-Oosten, Israël of inlichtingenwerk. Een 'must-read'.

1 (NL) VN SUPPORT COMMAND REÛNIE 30JAAR 25-05-2024

LOKATIE

Generaal Majoor

Koot kazerne

Gebouw 540

Wolweg 110

3776 LT Stroe, Gelderland

KOOP JE TICKET

www.1-nl-vn-supportcommand.nl/reunie-2024/

Deze reünie wordt mede mogelijk gemaakt door Vfonds, het Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranen.

Daarnaast zijn wij dank verschuldigd aan het Veteraneninstituut zonder wie wij veel reünisten niet hadden kunnen bereiken

IN THE PICTURE

Ewout Westmaas

Deze foto is gemaakt in 2016 tijdens mijn uitzending in Gao, Mali (CJSD8), waar ik als opc (opvolgend pelotonscommandant) van het logistieke element mijn 'ding' mocht doen. Dit was het 8e land waar ik naartoe ben uitgezonden en tevens het eerste land waar ik voor langere periode ben geweest zonder met konvoien de poort uit te rijden. Dus dat ik even een mooie rit had en zo Gao heb mogen bekijken was wel bijzonder. Zeker omdat ik de andere landen compleet ben doorkruist met de logistieke konvoien tijdens mijn vorige missies. Dus dit was echt een moment van vrijheid!

Om de cirkel rond te maken nomineer ik Martien Timmerman voor de volgende 'In the picture'.

COLUMN

Inka Logister-Proost

RESULTAAT

Geen materiaal voor op je nachtkastje, wel interessant om te lezen: in augustus 2023 publiceerde het Ministerie van Buitenlandse Zaken het rapport 'Een ongemakkelijke realiteit.' Het betreft een evaluatie van de Nederlandse bijdrage aan stabiliteit, veiligheid en rechtsorde in fragiele contexten en conflictgebieden zoals Afghanistan, Zuid-Soedan en Mali.

Ik neem de vrijheid om kort door de bocht, in mijn eigen woorden, de conclusies en aanbevelingen samen te vatten. Spoiler alert: je leest niets nieuws.

Waar baseerde jij jouw verwachtingen op, vóór de uitzending? Op de ambitieuze beleidsdoelstellingen van de missie? Of vermoedde je al de beperkte invloed van het Nederlandse beleid in deze landen? Aanbeveling in het rapport: dicht het gapende gat tussen die twee. Utopie? Het ligt gevoelig en genuanceerd.

Veel veteranen zijn in het verleden totaal op het verkeerde been gezet door desinformatie en een heroïsche voorstelling van het gewenste resultaat. Tel daarbij op hoe media de loop nemen met slechte uitkomsten, excessen en deceptie nadat doelstellingen van een missie tegen de meetlat worden gelegd.

Mijn hypothese is dat de meeste B&T-veteranen onderscheid maken op verschillend niveau. Ja, je droeg je steentje bij aan de totale missie en had daar van tevoren een beeld van. Je deed ook waar je voor stond: het faciliteren van de uitzending, zowel in Nederland als ter plaatse. Ik kan me voorstellen dat je tevreden en met voldoening terugkijkt op je ervaring.

Wat over is van ons huidige demissionaire kabinet onderstreept het belang van een sterke coherentie in het Nederlandse beleid; zowel binnen de overheid als in samenwerking met andere actoren in de landen waar we werken. Daar zou nog wel wat winst in te behalen zijn. En oja, of 'de Baas' vooraf transparant wil zijn over de risico's, dilemma's en afwegingen in fragiele conflictgebieden...

Nederland doet het goed op lokaal niveau maar deze resultaten hebben de vicieuze cirkels van geweld en instabiliteit in Afghanistan, Mali en Zuid-Soedan niet doorbroken. Duh. Laat dat nou net precies hetzelfde zijn wat veteranen – ook van andere missies – tijdens een gulle bui van mededeelzaamheid en openheid vertellen. Terugkijkend op hun uitzending(en) noemen ze voorbeelden als verbeterde infrastructuur, verbeterde voeding, gezondheid en veiligheidsgevoel bij de bevolking.... Vaak tevreden met de pragmatische aanpak van de inzet ter plaatse. Laat dat nou net een aanbeveling zijn!

Kijkt de betreffende veteraan in zijn achteruitspiegel naar het verleden of leest hij hoofdschuddend het huidige nieuws, bekruipt de zinloosheid van de totale missie. Ik vermoed dat veteranen vanuit de harde werkelijkheid weten dat het een illusie is om te wachten op grote doorbraken om 'de wereld te redden'. De uitdaging ligt vooral bij het implementeren van bewuste oplossingen in alledaagse beslissingen en acties. Dus mocht je dit lezen en nog eens uitgezonden worden: de specifieke omgeving waar jij en je maten bevinden heeft prioriteit. Stuur aan op lokaal eigenaarschap van een probleem en bijbehorende oplossingsrichtingen.

Think global, act local, start somewhere...

IN MEMORIAM

Met leedwezen geven wij kennis van het overlijden van:

D.C. Kortbeek	Apeldoorn	SFOR, ISAF	30-9-2023
C.N. de Bruin	Leidschendam	1-1 AAT	30-8-2023
J. de Groot	Badhoevedorp	17 AAT	1-1-2024
G.C.J. Alards	Melderslo	42 AAT	onbekend
J. Schmidt	Landsmeer	42 AAT	7-12-2023
A.T. Kok	Spijkernisse	AAT 1959	12-1-2024
E.E. Kiemeney	Huizen	Geen	Onbekend
H.P. IJdo	Gorinchem	Geen	24-2-2024
R. Sweelssen	Ahaus-Altstätte	MatLogCo	1-3-2024

Hans IJdo is op 80-jarige leeftijd na een relatief kort ziekbed op 24 februari overleden. Hij was een graag geziene en actieve vrijwilliger die zich jarenlang heeft ingezet voor ons regiment. De laatste jaren was hij penningmeester van de HC B&T en verleende hij steun bij veel activiteiten bij de HC en het Veteranen Ontmoetingscentrum. Hij

heeft enkele jaren als *re-enacter* met enkele andere vrijwilligers in oude uniformen onze jaarlijkse dodenherdenking luister bijgezet. Ook was hij tot het laatst zeer actief bij het Veteranen Search Team, waar hij vaak bij acties de catering verzorgde. Wij wensen zijn echtgenote Klazien en zijn kinderen en kleinkinderen, familie en vrienden veel sterkte bij het verwerken van dit verlies. Dat hij moge rusten in vrede. De uitvaart heeft plaatsgevonden met een bescheiden bijdrage vanuit het regiment.

Ons oudste regimentgenoot kolonel der Intendance b.d. **Harry Alphonse (Bob) Bisschop** is op 101-jarige leeftijd in de aanwezigheid van zijn familie op 20 januari overleden. Hij heeft een onuitwisbare indruk gemaakt met zijn anekdote 'Het blikje

van Poot' en interview, te lezen in VeteransB&T 2023 nr 2.

Wij condoleren zijn familie en wensen hun veel sterkte bij het verwerken van dit verlies. Dat hij mag rusten in vrede.

AGENDA

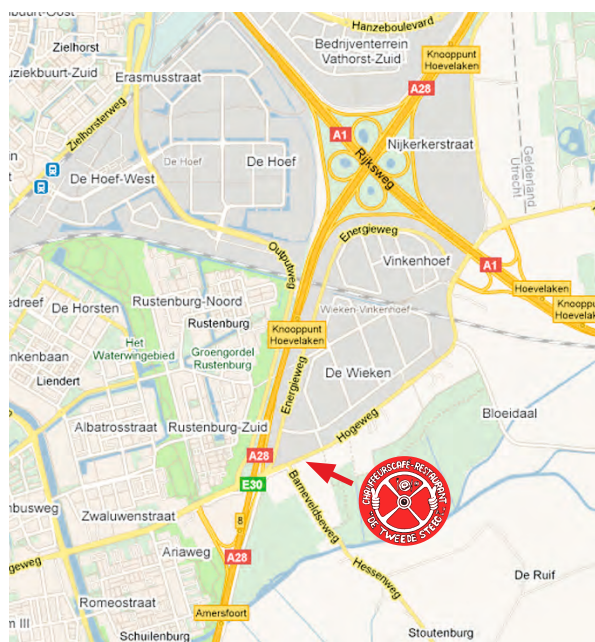

Onze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door vfonds.

Datum	Gelegenheid	Plaats	Contact - telefoon/e-mail
24 april 2024	Algemene Ledenvergadering + wijnproeverij + opening Witte Anjerperk	HCBT Soesterberg	secretaris@veteranenbent.nl
5 mei 2024	Bevrijdingsdefilé	Wageningen	secretaris@veteranenbent.nl
25 mei 2024	Reünie SptCmd	Stroe	Reünie Commissie
1 juni 2024	Reünie 360 Matbevocie	HCBT Soesterberg	tondoorman@gmail.com
8 t/m 10 juni 2024	Veteranen motorrit	Abdij Rol Duc Kerkrade	fransgeerlings@hotmail.com
29 juni 2024	Veteranendag	Den Haag	secretaris@veteranenbent.nl
25 mei 2024	Stadswandeling	NTB	secretaris@veteranenbent.nl

**Chauffeurscafé - Restaurant
"De Tweede Steeg" b.v.
Hogeweg 227 - 3816 BS Amersfoort
Telefoon 033-4720449**

**Geopend maandag tot en met vrijdag van 05.00 t/m 24.00 uur, keuken geopend tot 22.30 uur.
Zaterdags en zondags gesloten.**

Chauffeursdouches / Ruim Parkeerterrein

Historische Collectie Bevoorrading- & Transporttroepen

Museumpark Dienstvak Logistiek
Kamp Soesterberg, Geb. V20
Zeisterspoor 8
3769 AP Soesterberg
088 – 9566 725
www.museumbevoentransport.nl

**Openingstijden: Maandag, woensdag en vrijdag van 10.00 tot 15.00 uur.
Overige dagen alleen geopend op afspraak.
De week voorafgaande aan Kerstmis t/m Nieuwjaarsdag gesloten.**

~~~~~

Tevens beschikken wij over mogelijkheden voor het houden van uw vergaderingen, bijeenkomsten, evenementen, recepties enz.
Vraag naar de mogelijkheden bij de beheerder.

BUDG€TRUST

HEB JE WEL EENS GELDZORGEN?

Als je deze vraag met ja kunt beantwoorden, dan ben je zeker niet de enige. Eén op de vijf huishoudens heeft namelijk moeite om de rekeningen te betalen. Betalingsproblemen komen voor in alle lagen van de bevolking.

BUDGETRUST gaat samen met jou aan de slag om inzicht te krijgen in jouw financiële situatie, laat je inzien waar het beter kan en coacht je op houding/gedrag ten opzichte van geld en uitgaven. Na een coachingstraject is het de bedoeling dat je in staat bent om zelfstandig jouw financiële huishouding te beheren.

WERKWIJZE

Ieder mens en elke situatie is anders. Om die reden werk ik altijd volgens een op maat gemaakt plan. Ik bezoek cliënten in hun eigen vertrouwde en veilige omgeving. Afspraken kunnen zowel overdag als in de avonden worden gemaakt. Naast de afspraken ben ik tijdens een coachingstraject zowel telefonisch als via de email bereikbaar.

Kijk voor verdere informatie op mijn website, of neem persoonlijk contact op.

Henk Bouwknegt
Budgetcoach

📞 06-36095639   ✉ info@budgetrust.nl   🌐 www.budgetrust.nl

Aangesloten bij de Nederlandse Vereniging Voor Budgetcoaches en Schuldhulpverleners (NBBB).

Zekerheid in onzekerheid.

veteranensearchteam.nl/doneren

40.000 vermissingen per jaar. De politie heeft onvoldoende materieel om grote zoekacties op touw te zetten. Zij rekenen op ons. Wij zijn veteranen en overige geüniformeerden en zoeken vrijwillig naar vermiste personen en/of voorwerpen. Wij zoeken tot we het maximale er uit gehaald hebben. Steun ons team, elke vermissing is er één te veel. Ga naar onze website voor meer informatie.

Het VST wordt alleen ingezet op verzoek van

De kracht van ons team

Wij zijn het Veteranen Search Team. Eén team van veteranen en facilitators: vrijwilligers. Onze achtergrond en ervaring maken dat wij over een onuitputtelijk doorzettingsvermogen beschikken. Wij zijn getraind om doelen te behalen, missies te voltooien. Geheel belangeloos, omdat families recht hebben op antwoord.

Wij zijn zo snel mogelijk vanuit het gehele land ter plaatse. Mèt de techniek die nodig is. Wij worden gemiddeld 60 keer per jaar ingezet. Dit aantal stijgt. Dankzij giften kunnen wij noodzakelijke apparatuur, kleding, eten en reis-/verblijfskosten bekostigen. Essentiële factoren om zoekacties te starten, te faciliteren en op te lossen. Ga naar www.veteranensearchteam.nl, lees meer over onze stichting en word donateur.

VETERANEN SEARCH TEAM
Hobbemalaan 5
3712 AZ Huis ter Heide
informatie: 06 15 86 03 43
inzetverzoek: 085 8000 038
info@veteranensearchteam.nl
www.veteranensearchteam.nl

**Eén team,
één opdracht.**

[Word donateur](#)